

ONDERWIJS KANSEN

IN HET PRIMAIR ONDERWIJS

Workshop: Onderwijskansen in de lerarenopleiding: met hoge verwachtingen in het spotlicht

Linda van den Bergh (Fontys), Marijke van Vijfeijken (HAN), Suzanne Gerritsen (Oberon), Heleen Versteegen (Sardes) en Ton Klein (Oberon)

Programma workshop

- ✓ welkom, doel sessie en uitleg R&D Programma OAB (Ton)
- ✓ terugblik sessies over leidraden (Marijke van Vijfeijken en Linda van de Bergh)
- ✓ presentatie notitie aandacht voor onderwijskansen op de Pabo's (Suzanne)
- ✓ mentimeter om onderwerpen te prioriteren (Suzanne)
- ✓ groepen uiteen rondom hoogst geprioriteerde onderwerpen met volgende vragen per tafel:
  - hoe besteed je aan dit onderwerp aandacht op de pabo?
  - heb je aanvullende ondersteuning nodig rond dit onderwerp? Zo ja hoe?
  - -moet er een netwerk komen rondom onderwijskansen op de pabo?
- ✓ ophalen belangrijkste uitkomsten en afronding (Ton)

Regie R&D programma OAB 2019 - 2023

Heleen Versteegen (Sardes) en Ton Klein (Oberon)

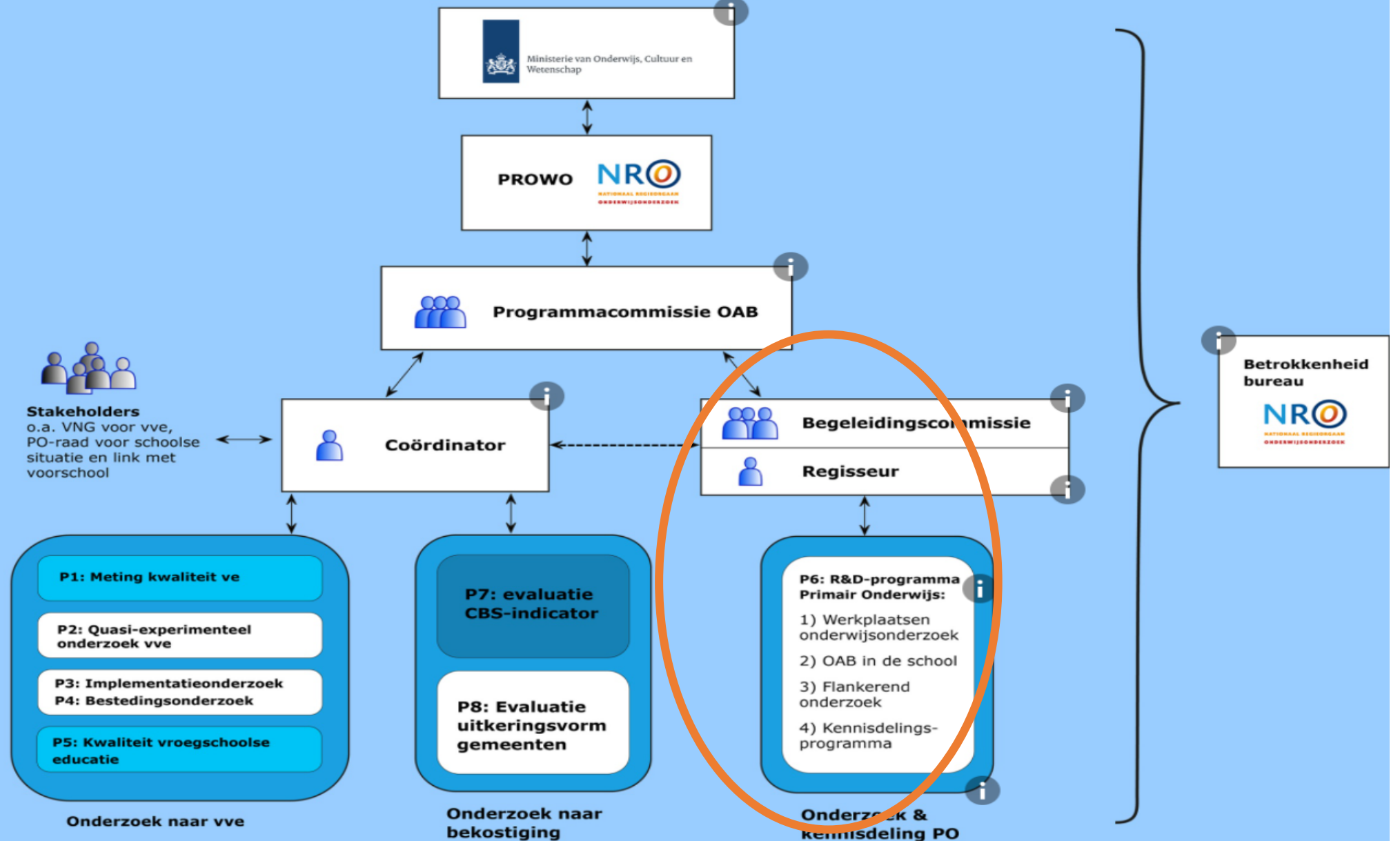
**ONDERWIJS
KANSEN**

IN HET PRIMAIR ONDERWIJS

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

Monitorings- en beleidsevaluatieprogramma

P = programma

Uitgevoerd door de Inspectie van het Onderwijs

Uitgezet door NRO

Deel uitgezet door NRO;
Deel uitgezet door Centraal Bureau voor de Statistiek

We zijn nieuwe kennis aan het ontwikkelen

- Onderzoek naar **het integraal schoolbeleid** dat scholen voeren om onderwijssachterstanden tegen te gaan, inclusief de **redeneerlijnen** die hieraan ten grondslag liggen (OAB in de school).
- Vier **werkplaatsen** waarin praktijkgericht onderzoek naar het bestrijden van onderwijssachterstanden wordt uitgevoerd,
- Een flankerend onderzoek naar de resultaten uit en de processen binnen deze werkplaatsen,
- Onderwijssachterstandenbestrijding in de **vroegschoolse context**

Op een aantrekkelijke manier presenteren

- **Wat weten we uit onderzoek – thematisch uitgewerkt op www.onderwijsachterstanden.eu en www.onderwijskennis.nl**
- Handvatten uit onderzoek; vragen uit onderzoek; praktijkvoorbeelden verdieping – kansrijke aanpakken
- Podcasts
- Webinars (15 maart 16-17 uur!)
- Leidraden

En ervoor zorgen dat zoveel mogelijk scholen hiermee gaan werken

- Van landelijk naar regionaal: **ambassadeurs** onderwijskansen
- Van voorlopers naar **scholen die voor het eerst OAB-middelen** hebben
- Verduurzamen: de **pabo's** en **schoolbesturen**
- Blijvende afstemming met stakeholders (o.a. NP Onderwijs)
- Slotconferentie

Werksessie Kansen(on)gelijkheid: de rol van verwachtingen

Marijke van Vijfeijken en Linda van den Bergh

Velon Congres 2023

14 maart 2023

Even voorstellen

Linda van den Bergh

Marijke van Vijfeijken

Alle leidraden

Leidraad: Differentiatie als sleutel voor gelijke kansen

NRO

De leidraad 'Differentiatie als sleutel voor gelijke kansen' is gemaakt voor leerkrachten, schoolleiders, intern begeleiders en andere onderwijsprofessionals die hun onderwijs willen onderbouwen met kennis uit onderzoek...

PO

LEES VERDER

Leidraad: Onderwijs vanuit hoge verwachtingen

NRO

Leerkrachten maken voortdurend keuzes voor leerlingen. Dit gebeurt mede op basis van verwachtingen die zij hebben van individuele leerlingen en over de groep. Deze verwachtingen zijn gebaseerd op allerlei gegevens en...

PO

LEES VERDER

Leidraad: Werken aan onderwijsverbetering in het primair onderwijs

NRO

De leidraad ondersteunt scholen in het primair onderwijs om zich tot lerende organisaties te ontwikkelen. In een school als lerende organisatie verbeteren leerkrachten en schoolleiders hun onderwijs op een onderbouwde...

PO

LEES VERDER

Leidraad: Werken aan onderwijsverbetering in het voortgezet onderwijs

NRO

De leidraad ondersteunt scholen in het voortgezet onderwijs om zich tot lerende organisaties te ontwikkelen. In een school als lerende organisatie verbeteren docenten, team- en schoolleiders hun onderwijs op een...

Leidraad: Werken aan onderwijsverbetering in het mbo

NRO

De leidraad ondersteunt mbo-instellingen om zich tot lerende organisaties te ontwikkelen. In een mbo-school als lerende organisatie verbeteren docenten, opleidingsteams en schoolleiders hun onderwijs op een onderbouwde...

Doelen van de werksessies:

Kansen(on)gelijkheid: de rol van verwachtingen

Aandacht voor het thema kansenongelijkheid in de lerarenopleidingen

Bewustwording van de eigen rol hierin: verwachtingen

Inzicht in mogelijkheden voor gebruik van de leidraden in lerarenopleidingen

Bekendheid van de leidraden bij lerarenopleiders

Opbouw van de werksessies

Eerste werksessie (13 januari 2023)	Tweede werksessie (10 maart 2023)
Wat is kansen(on)gelijkheid? (theorie en dialoog)	Werkvorm uit de leidraad: 60 seconden over mijn studenten (hoe toe te passen in de opleiding?)
Oorzaken kansenongelijkheid (theorie en dialoog)	Theorie over verwachtingen (uit de leidraad)
Effectieve interventies (theorie en dialoog)	Uitwisseling ervaringen – aanpakken (zie opdracht uit 1 ^e werksessie)
De rol van verwachtingen in kansenongelijkheid (toelichten leidraad)	Voorbeelden heterogene brugklassen – dialoog over relatie met hoge verwachtingen en kansengelijkheid
Aan de slag met de leidraad: <i>Hoe zou je de leidraad in je opleiding kunnen of willen gebruiken? Waar in de opleiding zitten aanknopingspunten? Hoe zou je hier de komende maanden concreet aan kunnen werken?</i>	Evaluatie werksessies

Ervaringen en evaluatie

De leidraad kan ook zelf gelezen worden zonder werksessies maar de deelnemers geven ook aan dat:

- ze het waardevol vinden om de leidraad op deze manier te leren kennen en toe te passen;
- ze het waardevol vinden om te focussen op één thema;
- ze het delen van kennis o.a. door veel leestips en vindplaatsen voor materialen tijdens en tussen de werksessies door erg waarderen;
- ze de taal die gebruikt wordt in de leidraad verwachtingen wel erg sector specifiek vinden;
- de inhoud van de leidraad gemakkelijk toepasbaar te maken is voor de andere sectoren.

Voorstel uit de groep deelnemers: Te denken valt aan dit soort werksessies met ambassadeurs vanuit de opleiding voor het betreffende thema. Deze ambassadeurs zorgen voor verspreiding kennis (en leidraden) in hun eigen opleidingen.

Opzet en aanleiding onderzoek

- In hoeverre wordt er aandacht besteed aan onderwijskansen/onderwijsachterstanden op de lerarenopleidingen?
- Wordt er aandacht besteed aan evidence-informed werken?
- Is er behoefte aan ondersteuning rondom de aandacht voor onderwijskansen binnen de pabo?

- Interviews met:
  - Lerarenopleiders van 9 verschillende pabo's in Nederland
  - Leden van Velon
  - Leden van het Landelijk Overleg Lerarenopleidingen Basisonderwijs (LOBO)

In hoeverre wordt er aandacht besteed aan onderwiskansen/onderwijsachterstanden op de lerarenopleidingen?

- Belang wordt veelvuldig ingezien
- De mate waarin er aandacht is verschilt: van structurele, via incidentele, naar geen aandacht
  - **Structureel**: in het instellingsplan
  - **Incidenteel**: door het hele curriculum heen (gerelateerd aan passend onderwijs en differentiatie)
  - **Geen**: de wens is er wel, maar er spelen twee centrale problemen

Wordt er aandacht besteed aan evidence-informed werken?

- Scholen en leraren werken **evidence informed** als zij hun onderwijs verbeteren op basis van kennis uit (praktijk)onderzoek en kennis over de praktijk
- Weinig (expliciete) aandacht

Is er behoefte aan ondersteuning rondom de aandacht voor onderwijskansen binnen de pabo?

- Belang van **kennisdeling** in een netwerk
- **Breder** dan onderwijs: kinderopvang en buitenschoolse opvang

Verschillende onderwerpen waarvoor behoefte aan meer kennis over is

- Het hebben van hoge verwachtingen
- Differentiatie/passend onderwijs
- Het hebben van impliciete vooroordelen
- De overgang van het po naar het vo
- Evidence-informed werken
- Meertaligheid
- Digitale geletterdheid

In groepen uiteen per onderwerp

- Hoe besteed je aandacht aan dit onderwerp op de pabo?
- Heb je aanvullende ondersteuning nodig rond dit onderwerp? Zo ja hoe?
- Moet er een netwerk komen rondom onderwijskansen op de pabo?